

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły (531103)



Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły (531103)

Opiekunowie dziecięcy

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły (531103)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [551]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://foter.com/d/d.php?f=https%3A%2F%2Flive.staticflickr.com%2F2225%2F2538899047_1e931711c5_z.jpg&s=d37ab825c588688382e1db73d4c41f07 [dostęp: 31.10.2018].



SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą w drodze do szkoły i z powrotem.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły 531103

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Asystentka/asystent dzieci w drodze do szkoły.
- Opiekun dzieci.
- Opiekunka.
- Opiekunka dzieci.
- Osoba nadzorująca bezpieczne dotarcie dzieci do szkoły.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5311 Child care workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Narcyza Baczevska – Zespół Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych, Bytom.
- Maria Kowalczyk – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Katarzyna Majewska-Mrówczyńska – Zespół Szkół Architektoniczno-Budowlanych i Licealnych im. Stanisława Noakowskiego, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Małgorzata Przybyszewska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Agnieszka Szczechura – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Jolanta Maj – Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1, Olsztyn.
- Anna Owsicka – Centrum Edukacji Siódemka, Rybnik.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Robert Fleischer – Terapia Szkolenia Doradztwo. RIF. Robert Fleischer, Olsztyn.
- Eugenia Krawczyk-Karpińska – Ministerstwo Edukacji Narodowej, Lublin.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły wykonuje pracę polegającą na bezpiecznym przewiezieniu dzieci do szkoły. Sprawuje opiekę nad dziećmi w drodze z przystanku komunikacyjnego⁴ do szkoły, w środku transportu i ze szkoły na przystanek.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

W swojej pracy **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą, przewożonymi autobusami (gimbusami³) lub transportem publicznym podczas drogi do szkoły i z powrotem. Zapoznaje dzieci i młodzież z zasadami ruchu drogowego oraz zasadami przechodzenia przez jezdnię, poruszania się po chodniku, poboczu, drodze, przejściu dla pieszych i w środkach transportu. Zapewnia im bezpieczeństwo i opiekę podczas pokonywania drogi do szkoły, w czasie wsiadania do autobusu/gimbusu, podczas jazdy, a także podczas wysiadania z autobusu/gimbusu.

Sygnalizuje Policji, Straży Miejskiej, Zarządowi Dróg Publicznych¹ wszelkie nieprawidłowości zagrażające bezpieczeństwu dzieci.

Sposoby wykonywania pracy

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły jest zawodem o charakterze usługowym. Praca opiekunki dzieci w drodze do szkoły polega m.in. na:

- zapewnieniu dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa i opieki podczas drogi do szkoły i z powrotem,
- zapewnieniu dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami opieki podczas drogi do szkoły i z powrotem,
- obsłudze specjalistycznych urządzeń do transportu pionowego i poziomego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami,
- zapewnieniu dzieciom i młodzieży opieki podczas wsiadania do autobusu (gimbusu), a także podczas wysiadania z autobusu (gimbusu),
- zapewnieniu dzieciom i młodzieży opieki podczas jazdy autobusem (gimbusem),
- współpracowaniu i komunikowaniu z kierowcą pojazdu przewożącego dzieci i młodzież w celu zapewnienia bezpiecznych warunków podróży do szkoły i z powrotem,
- zapoznaniu dzieci i młodzieży z zasadami bezpieczeństwa i kultury podczas przejazdu środkami transportu,

- nadzorowaniu dzieci i młodzieży podczas przechodzenia przez jezdnię w drodze z przystanku do szkoły i ze szkoły na przystanek,
- zapoznaniu dzieci i młodzieży z zasadami bezpiecznego poruszania się po drogach i w środkach komunikacji, zasadami ruchu drogowego oraz z zasadami przechodzenia przez jezdnię, poruszania się chodnikiem lub lewą stroną drogi, przechodzenia po pasach lub przechodzenia przez przejście dla pieszych z sygnalizacją świetlną,
- zgłaszaniu Policji, Straży Miejskiej, Zarządowi Dróg Publicznych wszelkich nieprawidłowości i zagrożeń w bezpiecznym poruszaniu się dzieci na drogach publicznych, w strefach zamieszkania, strefach ruchu i na drogach wewnętrznych, a przede wszystkim konieczności poprawy oznakowania przejść dla pieszych: stanu sygnalizacji świetlnej, znaków drogowych pionowych i poziomych (np. pasów na przejściach dla pieszych),
- wykonywaniu czynności wstępnych na miejscu zdarzenia drogowego, stosownie do posiadanych środków i możliwości, oraz wzywaniu pomocy w razie wypadku lub zagrożenia zdrowia i życia uczestników ruchu drogowego.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły wykonuje swoją pracę w pojeździe, który przemieszcza się po obszarze gminy, przewożąc dzieci i młodzież na zajęcia (gimbusach, środkach transportu publicznego, autokarach, busach przeznaczonych do przewozu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami), wyposażonych lub nie w system klimatyzacyjny. Ponadto wykonuje pracę na wolnym powietrzu, odprowadzając dzieci i młodzież ze szkoły do przystanku, z przystanku do szkoły i oczekując na przystanku na doprowadzenie lub odebranie dzieci przez rodziców lub opiekunów, przy zmiennych warunkach atmosferycznych, z narażeniem na niską/wysoką temperaturę. Najczęściej pracuje w pozycji stojącej, a także pochylonej i kucznej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- elementy odblaskowe,
- wózki do przewozu dzieci z niepełnosprawnościami,
- urządzenia do transportu pionowego i poziomego osób z niepełnosprawnościami.

Organizacja pracy

Praca **opiekunki dzieci w drodze do szkoły** jest ściśle związana z organizacją pracy danej szkoły i może mieć charakter pracy jedno- lub dwuzmianowej. Godziny pracy opiekunki dzieci w drodze do szkoły mogą ulegać zmianom, z uwagi na zmieniające się warunki pogodowe i różne sytuacje na drodze. Opiekunka dzieci w drodze do szkoły wykonuje swoje czynności indywidualnie, w stałym kontakcie z kierowcą środka transportu i kierownictwem szkoły.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

W zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** występują uciążliwe warunki pracy, m.in.:

- długotrwałe chodzenie i stanie,
- podnoszenie dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnościami lub pomaganie im przy wsiadaniu i wysiadaniu,

- długotrwała pozycja stojąca lub kuczna oraz wymuszona pozycja ciała podczas pracy,
- bardzo częste kontakty z ludźmi,
- długotrwałe operowanie głosem jako narzędziem pracy.

Ponadto opiekunka dzieci w drodze do szkoły może być narażona na zagrożenia wynikające z:

- zaistniałych zdarzeń drogowych,
- niestosowania się uczestników ruchu do obowiązujących przepisów,
- różnych reakcji kierujących pojazdami i pieszych,
- trudnych warunków atmosferycznych, w tym niedostatecznej widoczności,
- różnych warunków drogowych, w szczególności intensywnego natężenia ruchu,
- unieruchomienia/awarii pojazdu.

Może to powodować:

- narażenie na czynniki niebezpieczne (np. rany, skaleczenia, oparzenia),
- awarie, pożary i wybuchy,
- przeciążenie mięśni, otarcia i odparzenia, przeciążone ścięgno Achillesa,
- obciążenie dla kręgosłupa,
- dyskomfort, ból pleców,
- depresję, nerwice, stres, wypalenie psychiczne, pogorszenie samopoczucia, wyczerpanie psychiczne, zmęczenie, wrogość do innych,
- nadwyrężenie strun głosowych i ból gardła.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność narządu równowagi,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- ogólna wydolność fizyczna;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- refleks,
- widzenie stereoskopowe;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- empatia²,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych,
- odpowiedzialność za innych,
- radzenie sobie ze stresem.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Osoba podejmująca pracę w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** powinna charakteryzować się dobrym stanem zdrowia: dobrym słuchem, wzrokiem (może występować korekcja wad wzroku okularami), rozpoznawalnością barw, dużą sprawnością zmysłu dotyku oraz dobrą sprawnością fizyczną.

Praca w zawodzie opiekunka dzieci w drodze do szkoły pod względem wydatku energetycznego należy do prac lekkich. Występuje w niej również obciążenie umysłowe, związane np. z analizowaniem, rozwiązywaniem problemów i podejmowaniem decyzji w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi i młodzieżą w drodze do szkoły i z powrotem.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu opiekunka dzieci w drodze do szkoły są m.in.:

- choroby ograniczające ruchy rąk lub nóg, np. reumatyzm,
- omdlenia,
- przewlekłe choroby płuc, oskrzeli,
- padaczka,
- zawroty głowy,
- znaczna wada słuchu (jeśli pracownik nie słyszy poleceń osób stojących w pobliżu).

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) nie ma wymogu formalnego posiadania niezbędnego wykształcenia do podjęcia pracy w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły**. Jednak przez pracodawców preferowane jest wykształcenie na poziomie średnim (szkoła policealna) w zawodach z obszaru medyczno-społecznego (np. opiekunka dziecięca).

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** może wykonywać osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania prac w zawodzie,
- odbyła szkolenie z zakresu przepisów o ruchu drogowym (organizowane przez ośrodki ruchu drogowego), z zakresu przepisów BHP, a także opieki nad dziećmi i młodzieżą podczas transportu.

Podjęcie pracy w zawodzie opiekunka dzieci w drodze do szkoły ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w szkolnym zawodzie pokrewnym opiekunka dziecięca,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację: MS.11 Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu w zawodzie opiekunka dzieci w drodze do szkoły są m.in. suplementy Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły ma możliwość:

- rozpocząć pracę jako stażystka lub praktykantka, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- w przypadku posiadania wykształcenia podstawowego dalej kształcić się w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych, a następnie po zdaniu matury kontynuować edukację na uczelni wyższej (np. na kierunku pedagogika),
- podnosić swoje kwalifikacje poprzez ukończenie specjalistycznych szkoleń.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie opiekunka dzieci w drodze do szkoły, wchodzących w skład szkolnego zawodu pokrewnego opiekunka dziecięca, w zakresie kwalifikacji MS.11 Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Opiekunka dziecięca ^S	325905
Opiekun dzieci na przejściach dla pieszych	531102
Opiekunka dziecięca domowa (niania)	531104
Dzienny opiekun małego dziecka	531108

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Zapewnianie bezpieczeństwa oraz opieki dzieciom i młodzieży w drodze do szkoły i z powrotem.
- Z2 Zapoznawanie dzieci i młodzieży z przepisami prawa o ruchu drogowym.
- Z3 Zapoznawanie dzieci i młodzieży z zasadami bezpiecznego oraz kulturalnego zachowania w środkach transportu.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą w drodze do szkoły i z powrotem

Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą w drodze do szkoły i z powrotem obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Zapewnianie bezpieczeństwa oraz opieki dzieciom i młodzieży w drodze do szkoły i z powrotem	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży w drodze do szkoły; Konsekwencje odpowiedzialności karnej za powierzone zadania zawodowe, w zakresie opieki nad dziećmi i młodzieżą w drodze do szkoły i z powrotem; Przepisy Prawa o ruchu drogowym; Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; Numery alarmowe poszczególnych służb; Zasady powiadamiania służb w razie incydentów; Zasady działania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa w drodze dzieci do szkoły i z powrotem, w środkach transportu, na przystankach, na przejściach dla pieszych; Zasady dostosowania się do zmian w środowisku pracy, w drodze do szkoły i z powrotem, na przystankach, w środkach transportu, na przejściach dla pieszych; Zasady komunikowania się z podopiecznymi; Zasady budowania swojego autorytetu; Zasady posługiwania się urządzeniami do transportu pionowego i poziomego osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować zasady sprzyjające bezpieczeństwu dzieci i młodzieży podczas drogi do szkoły i z powrotem; Określać zasady obowiązujące podczas drogi do szkoły i z powrotem; Stosować i egzekwować przestrzeganie ustalonych zasad; Stosować przepisy Prawa o ruchu drogowym; Identyfikować potrzeby związane z zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym; Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej; Stosować zasady dotyczące postępowania w razie wypadków i incydentów; Identyfikować zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania przez kierujących pojazdami przepisów Prawa o ruchu drogowym; Przeciwdziałać zagrożeniom wynikającym z nieprzestrzegania przez kierujących pojazdami przepisów Prawa o ruchu drogowym; Identyfikować zagrożenia wynikające z trudnych warunków atmosferycznych; Przeciwdziałać zagrożeniom wynikającym z trudnych warunków atmosferycznych; Stosować zasady życzliwej komunikacji; Budować własny autorytet; Obsługiwać urządzenia do transportu pionowego i poziomego osób z niepełnosprawnościami.

Z2 Zapoznavanie dzieci i młodzież z przepisami Prawa o ruchu drogowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej; Zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną; Zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z wysepką (azyblem); Zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię w terenie, w którym nie ma 	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznawać dzieci z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej; Zaznajamiać dzieci z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną; Zapoznawać dzieci z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z wysepką (azyblem); Zaznajamiać dzieci z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię w terenie,

<p>wyznaczonego przejścia dla pieszych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na aktywnych przejściach dla pieszych; • Zasady bezpiecznego poruszania się chodnikiem, poboczem drogi lub jezdnią w przypadku braku pobocza; • Zasady bezpiecznego korzystania z przystanków oraz wsiadania i wysiadania ze środków komunikacji; • Zasady bezpiecznego zachowania się podczas korzystania ze środków transportu. 	<p>w którym nie ma wyznaczonego przejścia dla pieszych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapoznawać dzieci z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię na aktywnych przejściach dla pieszych; • Zaznajamiać dzieci z zasadami bezpiecznego poruszania się chodnikiem, poboczem drogi lub jezdnią w przypadku braku pobocza; • Zapoznawać dzieci z zasadami bezpiecznego korzystania z przystanków oraz wsiadania i wysiadania ze środków komunikacji; • Zaznajamiać dzieci z zasadami bezpiecznego zachowania się podczas korzystania ze środków transportu.
--	--

Z3 Zapoznavanie dzieci i młodzież z zasadami bezpiecznego oraz kulturalnego zachowania w środkach transportu

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady komunikacji werbalnej; • Zasady komunikacji niewerbalnej; • Zasady bezpieczeństwa w środkach transportu; • Zasady przewidywania i przeciwdziałania sytuacjom ryzykownym i niebezpiecznym; • Zasady bezpiecznej opieki i nadzoru nad dziećmi; • Znaczenie i potrzebę stosowania przez pieszych elementów odbłaskowych, światełek itp.; • Zasady komunikacji werbalnej w środkach transportu; • Zasady komunikacji niewerbalnej w środkach transportu; • Zasady przewidywania i przeciwdziałania sytuacjom ryzykownym i niebezpiecznym w środkach transportu; • Zasady bezpiecznej opieki i nadzoru nad dziećmi i młodzieżą korzystającymi ze środków transportu; • Potrzebę zaangażowania podopiecznych w inicjatywy związane z zagospodarowaniem czasu podczas podróży; • Zasady kultury w środkach transportu; • Zasady empatii i życzliwości w środkach transportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Życzliwie, kulturalnie i aktywnie komunikować się z podopiecznymi; • Zapewniać bezpieczną opiekę i nadzór nad dziećmi i młodzieżą podczas korzystania z przystanków oraz wsiadania i wysiadania ze środków transportu; • Przewidywać sytuacje ryzykowne, niebezpieczne oraz zagrożenia podczas korzystania z przystanków oraz wsiadania i wysiadania ze środków transportu; • Zapewniać bezpieczną opiekę i nadzór nad dziećmi i młodzieżą podczas korzystania ze środków transportu; • Przewidywać sytuacje ryzykowne, niebezpieczne oraz zagrożenia podczas korzystania ze środków transportu; • Organizować inicjatywy dla podopiecznych, związane z zagospodarowaniem czasu podczas podróży; • Określać zasady kulturalnego i życzliwego zachowania w środkach transportu; • Stosować zasady życzliwości i kultury podczas nadzoru oraz opieki nad dziećmi i młodzieżą w środkach transportu; • Zapoznawać dzieci i młodzież z zasadami kulturalnego i życzliwego zachowania w środkach transportu; • Egzekwować przestrzeganie zasad kulturalnego i życzliwego zachowania w środkach transportu.

3.3. Kompetencje społeczne

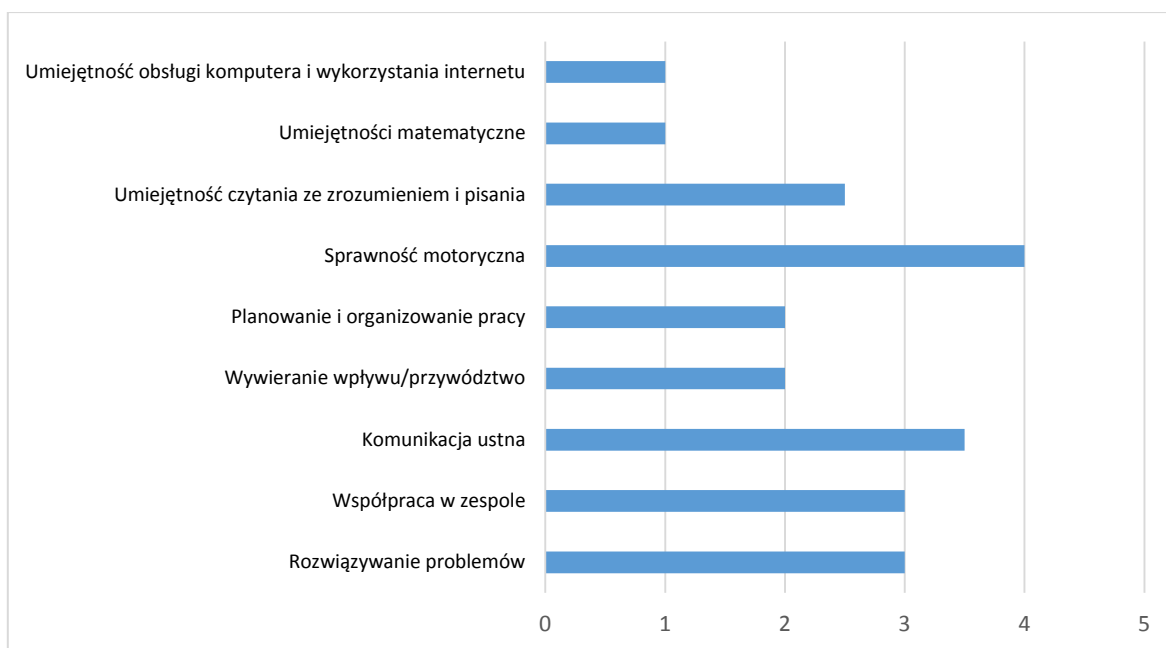
Pracownik w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki działań związanych ze sprawowaniem opieki na dziećmi w drodze do szkoły.
- Przestrzegania ogólnie przyjętych zachowań etycznych, zasad uczciwości, rzetelności oraz poufności.
- Dokonywania samooceny i weryfikowania działań w zakresie realizowania zadań zawodowych.
- Wykonywania pracy samodzielnie, jak i współpracy z innymi.
- Wykazywania inicjatywy, otwartości i zorientowania na dzieci i rodziców.
- Współpracowania z rodzicami, budowania atmosfery współpracy i dążenia do celu, uczestniczenia w wypracowaniu konstruktywnych i efektywnych rozwiązań.
- Dbania o dobre relacje z dziećmi i rodzicami oraz ich utrzymania.
- Właściwego komunikowania się z dziećmi i rodzicami.
- Rozwijania kompetencji osobistych i zawodowych, w tym ustawicznego aktualizowania wiedzy i podwyższania umiejętności.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **opiekunka dzieci w drodze do szkoły**.



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **opiekunka dzieci w drodze do szkoły**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Opiekunka dzieci w drodze do szkoły zatrudniona jest przez samorząd, na którym spoczywa obowiązek dowozu dzieci do szkoły. Zwykle dyrektor szkoły, do której uczęszczają dzieci korzystające z usług opiekuna dzieci w drodze do szkoły, sprawuje bezpośredni nadzór nad takim pracownikiem, tj. kontroluje sumienność wykonywania obowiązków, określa godziny pracy itd.

Zdarza się, że rodzice dziecka zatrudniają opiekunkę dzieci w drodze do szkoły na umowę zlecenie.

W badaniu Barometr zawodów 2018 zawód opiekunka dzieci w drodze do szkoły został przyporządkowany do grupy opiekunki dziecięce. W 2018 r. grupa ta została zaliczona do zawodów zrównoważonych, czyli takich, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu można uzyskać podejmując:

- kształcenie w szkołach policealnych w zawodzie szkolnym pokrewnym opiekunka dziecięca,
- szkolenie w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego, w zakresie kwalifikacji MS.11 Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka, wchodzącej w skład zawodu szkolnego pokrewnego opiekunka dziecięca.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie szkolnym pokrewnym opiekunka dziecięca potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenia do zawodu **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** są organizowane przez gminy, które rozpisują konkurs na to stanowisko.

Szkolenia mogą być również oferowane przez szkoły, ośrodki i centra kształcenia zawodowego oraz inne instytucje, działające na rynku usług szkoleniowych w zakresie rozwoju małego dziecka.

Przykładowo tematyka szkoleń może dotyczyć:

- rozwoju emocjonalnego dziecka,
- przepisów o ruchu drogowym,
- przepisów BHP,
- opieki nad dziećmi i młodzieżą podczas transportu,
- warsztatów komunikacji interpersonalnej.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** najczęściej jest równe minimalnemu wynagrodzeniu 2100 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat. Zarobki osób zatrudnianych przez jednostki samorządu terytorialnego, określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r.

Zarobki osób w zawodzie opiekunka dzieci w drodze do szkoły są uzależnione od formy zatrudnienia. Od dnia 1 stycznia 2018 r., dla osób pracujących na podstawie umowy cywilno-prawnej – umowy zlecenia, ustala się minimalną stawkę godzinową w wysokości 13,70 zł brutto.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **opiekunka dzieci w drodze do szkoły** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1990).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. poz. 936).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

- Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1393, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Bogacka-Osińska B.: Wychowanie uczniów klas początkowych dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.
- Drexler Z.: Przepisy ruchu drogowego z ilustrowanym komentarzem. Grupa Image, Warszawa 2016.
- Florek M., Beer M.: Bezpieczna droga do szkoły. Centrum Promocji i Reklamy „Remedica”, Bydgoszcz 2008.
- Jamroz K. (red.): Ochrona pieszych. Podręcznik dla organizatorów ruchu pieszego. Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Gdańsk 2014.
- Przetacznik-Gierowska M., Włodarski Z.: Psychologia wychowawcza, t. 1–2. PWN, Warszawa 2014.
- Szumił J.: Bezpieczna wycieczka. Grupa Image, Warszawa 2014.
- Światowa Organizacja Zdrowia (World Health Organisation): Bezpieczeństwo pieszych. Podręcznik bezpieczeństwa drogowego dla decydentów i praktyków. Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2014.
- Trempała J. (red.): Psychologia rozwoju człowieka. PWN, Warszawa 2014.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2018/Raport_polska_ok-min.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) w zawodzie opiekunka dziecięca 325905: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/325905.pdf
- Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego: <http://www.krbrd.gov.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal poradnictwa zawodowego: <https://www.zawodowe.com>
- Portal prawny: <http://pensje.net>
- Portal prawny: <http://ile-zarabia.eu/z/opiekunka-dzieci-w-drodze-do-szkoly>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Przewodnik po zawodach: https://kadry.infor.pl/kadry/indywidualne_prawo_pracy/odpowiedzialnosc_prawa_i_obowiazki/351153,Jak-okreslic-miejsce-pracypracownika-opiekujacego-sie-dziecmi-podczas-jazdy-autobusem-szkolnym.html
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Droga publiczna	Droga ogólnego użytku publicznego, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002222 [dostęp: 31.10.2018]
2	Empatia	Zdolność odczuwania emocji innych ludzi i rozumienia ich sposobu myślenia.	Aronson E.: Wieczorkowska G.: Kontrola naszych myśli i uczuć. Wydawnictwo Santorski, Warszawa 2001
3	Gimbus	Potoczna nazwa dla autobusu dowożącego dzieci do szkół.	https://www.miejski.pl/slowo-gimbus [dostęp: 31.10.2018]
4	Przystanek komunikacyjny	Miejsce przeznaczone do wsiadania lub wysiadania pasażerów na danej linii komunikacyjnej.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20051080908 [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.